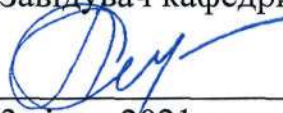

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

Наталія Сизоненко

13 січня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ораторське мистецтво

(міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна)

Робоча програма «Ораторське мистецтво» для здобувачів вищої освіти

Мова викладання – державна.

Розробник: Дедушно А. В., к. філол. н., доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Протокол від 13 січня 2021 року № 10.

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість годин –	90	90
Кількість кредитів –	3	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова	вибіркова
Рік навчання (курс)	2-й	2-й
Семестр	3-й	3-й
Лекції (годин)	16	4
Практичні (годин)	14	2
Самостійна робота (годин)	60	84
серед них індивідуальне завдання: контрольна робота (годин)	-	40
Вид підсумкового контролю	залік	

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Українська мова (за професійним спрямуванням), філософія.

3. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни:

- навчання успішному спілкуванню;
- підготовка майбутніх фахівців до професійної мовленнєвої діяльності;
- підготовка й виголошення різноманітних видів промов: дорадчої, інформаційної, урочистої, політичної тощо;
- вироблення загальних закономірностей мовної поведінки відповідно до різних ситуацій спілкування задля ефективного переконання.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- опанувати основні поняття ораторського мистецтва, правила й техніки побудови успішної промови;
- ознайомитися з найважливішими досягненнями історії світової й вітчизняної риторики з метою влучного їх використання у виробленні власної майстерності;
- сформувати вміння обґрунтовувати власну думку, публічно виступати, переконливо впливати на слухачів;
- опанувати професійно значущі форми ділового спілкування;
- дослідити ознаки мовної культури та елементи художності мовлення задля «краси» й ефективності майбутньої промови.

Компетентності:

Загальні:

- Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові:

- Здатність застосовувати основні закони риторики під час підготовки усних публічних виступів.
- Здатність правильно й переконливо аргументувати, доводити або спростовувати думку.

Програмні результати навчання:

- Мати загальні навички ораторського мистецтва.
- Логічно, правильно, точно, етично й емоційно висловлювати думку відповідно до змісту, умов комунікації й адресата, прагнучи виробити індивідуальний стиль.

4. Програма навчальної дисципліни:**Тема 1. Ораторське мистецтво – наука про красномовство. Основні поняття.****Зв'язок ораторського мистецтва з іншими дисциплінами**

Ораторське мистецтво як наука. Предмет і основні завдання дисципліни. Зв'язок ораторського мистецтва з іншими дисциплінами. Ораторське мистецтво в житті сучасної людини.

Тема 2. Історія ораторського мистецтва. Античне красномовство. Становлення ораторського мистецтва в Україні

Демократія як передумова розвитку ораторського мистецтва. Софісти в історії риторики. Ораторська майстерність Демосфена. Риторика Сократа і Платона. Ораторське мистецтво Давнього Риму.

Найдавніші пам'ятки красномовства. «Велесова книга». Розвиток риторичної науки в Київській Русі. Розвиток ораторського мистецтва в Україні в XIV–XVI ст. Послання як жанр красномовства. Іван Вишенський. Теофан Прокопович як теоретик ораторського мистецтва. Риторика в Україні XVIII – початку XX ст.

Тема 3. Роди, види і жанри красномовства

Зародження і розвиток родів, видів та жанрів ораторського мистецтва. Сучасна класифікація родів і жанрів. Суспільно-політичне красномовство. Академічне красномовство. Соціально-побутове красномовство. Церковно-богословське красномовство. Судове красномовство. Дипломатичне красномовство. Військове красномовство.

Тема 4. Основні розділи ораторського мистецтва. Підготовка промови

Основні розділи ораторського мистецтва – інвенція, диспозиція, елокуція, меморія, акція.

Етапи підготовки промови. Визначення теми промови. Формулювання мети. Добір матеріалу. Складання плану. Написання тексту промови. Аргументація. Підготовка до виголошення.

Тема 5. Композиція промови. Типи ораторських промов

Композиція публічного виступу. Вступ у промові. Основна частина промови. Висновок у промові.

Типи ораторських промов: розважальні, переконувальні, агітаційні, інформаційні.

Тема 6. Взаємодія оратора та аудиторії. Психологічні аспекти ораторського мистецтва

Сутність і проблеми взаємодії оратора та аудиторії. Ознаки аудиторії. Контакт оратора й аудиторії. Психологічні аспекти, що зумовлюють взаємодію оратора та аудиторії: зовнішній вигляд, манери поведінки, уміння спілкуватися з людьми.

Тема 7. Культура ораторського мовлення. Риторичні фігури і тропи

Поняття культури мовлення. Основні комунікативні ознаки культури мовлення. Засоби увиразнення мови: риторичні фігури і тропи. Види тропів. Види риторичних фігур.

Тема 8. Полемічна майстерність

Суперечка як предмет полеміки. Учасники суперечки, Типи, стадії суперечок. Історія і сучасний розвиток полемічної майстерності. Правила та помилки в суперечці. Прийоми впливу в суперечці.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усьог о	серед них			усього	серед них		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
Тема 1. Ораторське мистецтво – наука про красномовство. Основні поняття. Зв'язок ораторського мистецтва з іншими дисциплінами	12	2	2	8	7	2	-	5
Тема 2. Історія ораторського мистецтва. Античне красномовство. Становлення ораторського мистецтва в Україні	12	2	2	8	5	-	-	5
Тема 3. Роди, види і жанри красномовства	11	2	2	7	6	-	-	6
Тема 4. Основоположні розділи ораторського мистецтва. Підготовка промови	11	2	2	7	6	-	-	6
Тема 5. Композиція промови. Типи ораторських промов	11	2	2	7	8	2	2	4
Тема 6. Взаємодія оратора та аудиторії	11	2	2	7	6	-	-	6
Тема 7. Культура ораторського мовлення. Риторичні фігури і тропи	12	2	2	8	6	-	-	6
Тема 8. Полемічна майстерність	10	2	-	8	6	-	-	6
Серед них індивідуальне завдання	-	-	-		40			40
Усього годин	90	16	14	60	90	4	2	84

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Ораторське мистецтво – наука про красномовство. Основні поняття. Зв'язок ораторського мистецтва з іншими дисциплінами	2	
2.	Історія ораторського мистецтва. Античне красномовство. Становлення ораторського мистецтва в Україні	2	
3.	Роди, види і жанри красномовства	2	
4.	Основоположні розділи ораторського мистецтва. Підготовка промови	2	
5.	Композиція промови. Типи ораторських промов	2	2
6.	Взаємодія оратора та аудиторії	2	

7.	Культура ораторського мовлення. Риторичні фігури і тропи	2	
8.	Полемічна майстерність	-	
	Разом	14	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Ораторське мистецтво – наука про красномовство. Основні поняття. Зв'язок ораторського мистецтва з іншими дисциплінами	8	5
2.	Історія ораторського мистецтва. Античне красномовство. Становлення ораторського мистецтва в Україні	8	5
3.	Роди, види і жанри красномовства	7	6
4.	Основоположні розділи ораторського мистецтва. Підготовка промови	7	6
5.	Композиція промови. Типи ораторських промов	7	4
6.	Взаємодія оратора та аудиторії	7	6
7.	Культура ораторського мовлення. Риторичні фігури і тропи	8	6
8.	Полемічна майстерність	8	6
	Серед них індивідуальне завдання	-	40
	Разом	60	84

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти спрямована на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок. Реалізація цього напрямку роботи передбачається шляхом виконання індивідуалізованого навчального завдання, яке виконується самостійно здобувачем вищої освіти в аудиторний та позааудиторний час: контрольної роботи.

9. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1. Мати загальні навички ораторського мистецтва	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, творчий, проблемно-пошуковий, створення ситуації новизни навчального матеріалу, використання життєвого досвіду, метод мозкового штурму.	Виконання практичних завдань, підготовка і виступ із промовою, виконання тестових завдань, виконання завдань самостійної роботи, виконання індивідуального завдання (контрольна робота для заочної форми).
ПРН 2. Логічно, правильно, точно, етично й емоційно висловлювати думку відповідно до змісту, умов комунікації й адресата, прагнучи виробити індивідуальний стиль		

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

для денної форми навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 1	50	50	30
ПРН 2	50	50	30
Разом	100	100	60

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання**для заочної форми навчання**

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 1	50	50	30
ПРН 2	50	50	30
Разом	100	100	60

10. Форми оцінювання результатів навчання для денної форми навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання							
	Виконання навчальних завдань		Підготовка і виступ із промовою		Виконання тестових завдань		Виконання завдань самостійної роботи	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 1	7	12	11	18	6	10	6	10
ПРН 2	8	13	10	17	6	10	6	10
Разом	15	25	21	35	12	20	12	20

Форми оцінювання результатів навчання для заочної форми навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання									
	Виконання навчальних завдань		Підготовка і виступ із промовою		Виконання тестових завдань		Виконання завдань самостійної роботи		Виконання індивідуального завдання (контрольна робота)	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 1	1	3	2	2	6	10	6	10	15	25
ПРН 2	2	2	1	3	6	10	6	10	15	25
Разом	3	5	3	5	12	20	12	20	30	50

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання під час проведення поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- виконання навчальних завдань (для денної та заочної форм навчання);
- підготовка і виступ із промовою (для денної та заочної форм навчання);
- виконання тестових завдань (для денної та заочної форм навчання);
- виконання завдань самостійної роботи (для денної та заочної форм навчання);
- виконання індивідуального завдання (контрольна робота для заочної форми навчання).

Форма проведення семестрового контролю – *залік*.

11. Критерії та шкала оцінювання виконання практичних завдань (для денної і заочної форм навчання)

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання	
Виконання навчальних завдань 5 балів×7 завдань (для денної форми), 5 балів×1 завдання (для заочної форми)	5 балів	Практичне завдання виконано правильно; студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі засвоєних теоретичних знань, логічно та аргументовано висловлює свої думки, дотримуючись мовних норм, проявляє творчий підхід до розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів.
	4 бали	Практичне завдання виконано правильно; студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі засвоєних теоретичних знань, логічно та аргументовано висловлює свої думки, мовне оформлення відповідей потребує коригування, проявляє творчий підхід до розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів.
	3 бали	Практичне завдання виконано частково; студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань і вмій для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
	2 бали	Практичне завдання виконано частково; студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, допускає грубі порушення мовних норм.
	1 бал	Практичне завдання виконано фрагментарно; студент володіє навчальним матеріалом поверхово.
	0 балів	Практичне завдання не виконано або виконано неправильно; студент не володіє навчальним матеріалом.

Критерії та шкала оцінювання підготовки і виступу з промовою (для денної і заочної форм навчання)

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання	
Підготовка і виступ із промовою. 5 балів×5 завдань (для денної форми) (5 балів×1 завдання)	5 балів	Промова підготовлена на високому рівні; студент вправно володіє риторичною термінологією, знаннями з історії та теорії ораторського мистецтва, досконало обґрунтовує свої думки, повністю розуміє матеріал, відповідає без порушення норм літературної мови.
	4 бали	Промова підготовлена на належному рівні; студент володіє

для заочної форми)		риторичною термінологією, знаннями з історії та теорії ораторського мистецтва, досконало обґрунтовує свої думки, розуміє матеріал, відповідає без порушення норм літературної мови.
	3 бали	Промова підготовлена на посередньому рівні; студент орієнтується в риторичній термінології, обізнаний з історією та теорією ораторського мистецтва, проте плутається та не досить послідовно обґрунтовує свої думки, відповідає з незначними порушеннями норм літературної мови.
	2 бали	Промова підготовлена на посередньому рівні; студент плутається в риторичній термінології, поверхнево обізнаний з історією та теорією ораторського мистецтва, непослідовно обґрунтовує свої думки, відповідає зі значним порушеннями норм літературної мови.
	1 бал	Промова підготовлена фрагментарно; студент демонструє недостатній рівень знань риторичної термінології, погано знає матеріал із історії та теорії ораторського мистецтва не уміє обґрунтовувати свої думки, не дотримується норм літературної мови.
	0 балів	Промова не підготовлена

Критерії та шкала оцінювання виконання тестових завдань

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання	Максимальна кількість балів
Закрите завдання із простим множинним вибором (одновибіркове). Загалом – 15 завдань. Завдання складається з основи та трьох – чотирьох варіантів відповідей, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь у такий спосіб: 1. В	0 або 1 бал: 1 бал , якщо вказано правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.	20
Максимальна кількість балів		20

Критерії та шкала оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання	
Виконання теоретичного питання передбачає розкрити сутність питання, укласти конспект, підготувати доповідь тощо. Практичне завдання спрямоване на	17 – 20 балів	Завдання виконано правильно, у повному обсязі, відповідно до вимог конкретної форми його виконання (доповідь, конспект тощо). Мовне оформлення бездоганне. Студент уміє працювати самостійно, проявляти відповідальність у роботі.
	12–16 балів	Завдання виконані правильно, проте трапляються деякі змістові помилки, неточності; допущено не більше трьох помилок; мовне оформлення відповідей потребує незначного коригування. Студент уміє працювати самостійно, проявляти відповідальність у роботі.
	8 – 11 балів	Завдання виконані частково, наявні несуттєві змістові

перевірку навичок логічного, аргументованого, грамотного, компетентного мовлення.		помилки. Більша частина завдання виконана правильно; допущено не більше чотирьох помилок; мовне оформлення відповідей потребує незначного коригування. Студент уміє частково працювати самостійно, проявляти відповідальність у роботі
	4 – 7 балів	Завдання виконані частково, наявні суттєві змістові помилки. Більша частина завдання виконана правильно; допущено не більше чотирьох помилок; студент часто порушує мовні норми. Студент уміє частково працювати самостійно, не проявляє відповідальність у роботі
	1 – 3 бали	Завдання виконані фрагментарно, наявні суттєві змістові помилки. Більша частина завдання виконана правильно; допущено понад п'ять помилок; студент грубо порушує мовні норми..
	0 балів	Завдання не виконані або виконані неправильно.

**Критерії та шкала оцінювання виконання індивідуального завдання
(контрольна робота) для заочної форми навчання**

Вид завдання	Кількість балів
Теоретичне питання 1	0 – 12
Теоретичне питання 2	0 – 12
Практичне питання 3	0 – 13
Практичне питання 4	0 – 13
Усього	0 – 50

Кількість балів	Критерії оцінювання теоретичного / практичного питання
11 – 12(13)	Студент дає повну й аргументовану відповідь на поставлене питання, при виконанні дотримується мовних норм; уміє працювати самостійно, проявляти відповідальність у роботі
8 – 10	Студент дає повну відповідь на поставлене питання, при виконанні дотримується мовних норм; уміє працювати самостійно, проявляти відповідальність у роботі
4 – 7	Студент дає неповну відповідь на поставлене питання, при виконанні суттєво порушує мовні норми; частково уміє працювати самостійно, проявляти відповідальність у роботі
1 – 3	Студент не розкрив суті питання, при виконанні суттєво порушує мовні норми; не уміє працювати самостійно, проявляти відповідальність у роботі
0	Відповіді на питання немає / відповідь неправильна

**11. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
Денна форма навчання**

	Виступи на практичних заняттях	Виконання практичних завдань	Виконання завдань самостійної роботи	Виконання тестових завдань	Разом з теми
Тема 1. Ораторське мистецтво – наука про красномовство. Основні поняття. Зв’язок ораторського мистецтва з іншими дисциплінами	5	5	20	20	10
Тема 2. Історія ораторського мистецтва. Античне красномовство. Становлення ораторського мистецтва в Україні	5	5			10
Тема 3. Роди, види і жанри красномовства		5			5
Тема 4. Основоположні розділи ораторського мистецтва. Підготовка промови	5	5			10
Тема 5. Композиція промови. Типи ораторських промов	5	5			10
Тема 6. Взаємодія оратора та аудиторії		5			5
Тема 7. Культура ораторського мовлення. Риторичні фігури і тропи	5	5			50
Тема 8. Полемічна майстерність	-	-	-	-	-
Разом	25	35	20	20	100

Заочна форма навчання

Назва теми	Виступи на практичних заняттях	Виконання практичних завдань	Виконання завдань самостійної роботи	Виконання тестових завдань	Виконання індивідуального завдання (контрольної роботи)	Разом з теми
Тема 1. Ораторське мистецтво – наука про красномовство. Основні поняття. Зв’язок ораторського мистецтва з іншими дисциплінами			20	20	50	
Тема 2. Історія ораторського мистецтва. Античне красномовство. Становлення ораторського мистецтва в Україні						
Тема 3. Роди, види і жанри красномовства						
Тема 4. Основоположні розділи ораторського мистецтва. Підготовка промови						
Тема 5. Композиція промови. Типи	5	5				100

ораторських промов						
Тема 6. Взаємодія оратора та аудиторії						
Тема 7. Культура ораторського мовлення. Риторичні фігури і тропи						
Тема 8. Полемічна майстерність						
Разом	5	5	20	20	50	100

12. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Абрамович С. Д., Молдован В. В., Чикарьова М. Ю. Риторика загальна та судова : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2002. 416 с.
2. Вандишев В.М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2003. 264 с.
3. Карнеги Д. Как вырабатывать уверенность в себе и влиять на людей, выступая публично. Киев : Наука, 1989.
4. Кацавець Р. С. Ораторське мистецтво : підручник. Київ : Алерта, 2014. 238 с.
5. Кропивко І. В. Риторика: навч. посібник. Дніпропетровськ : Пороги, 2003. 67 с.
6. Куньч З., Городиловська Г., Шмілик І. Риторика : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 496 с.
7. Куньч З. Українська риторика: історія становлення і розвитку. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. 248 с.
8. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2006. 311 с.
9. Овчиннікова А. П., Хаджирадєва С. К. Основи ораторської майстерності в умовах конфліктної взаємодії : навчальний посібник. Одеса : Пальміра, 2005. 180 с.
10. Онуфрієнко Г. С. Риторика : навч. посіб. Київ : Центр навч. л-ри, 2008. 592 с.
11. Сагач Г. М. Похвальне красномовство : практичний посібник для вчителів, студентів середніх та вищих навч. закладів. Київ : ІЗМН, 1996. 86 с.
12. Сагач Г. М., Юніна О. А. Загальна риторика: сучасна інтерпретація. Київ : Знання, 1992. 257 с.
13. Сагач Г. М. Риторика. Київ : Видавничий дім «Ін Юре», 2000. 568 с.
14. Томан І. Мистецтво говорити : пер. з чес. Київ : Політвидав. України, 1989. 293 с.

Допоміжні

1. Абрамович С. Д. Риторика загальна та судова : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2002. 245 с.
2. Дадерко Л. Культура і стиль обвинувальної промови прокурора. *Право України*. 2000. № 11. С. 134–138.
3. Зубенко Л. Г. Ораторське мистецтво : практ. посіб. Київ : Парлам. вид-во, 2002. 115 с.
4. Мазур Р. Публічний виступ: психолого-емоційні засади. *Наука і суспільство*. 2011. № 11/12. С. 27–32.
5. Ораторське мистецтво : навч. посіб. / Н. П. Осипова, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін. ; за ред. Н. П. Осипової. Харків : Одиссей, 2005. 144 с.
6. Овчиннікова А. П. П'ять кроків до гарної мови. Мовна комунікація: техніка мовлення : навч. посіб. / За ред. А. Ю. Цофнаса. Одеса : ОКФА, 1997. 184 с.
7. Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради. 4-те вид., доповн. Київ : Либідь, 2011. 272 с.
8. Стехіна В. М. Неориторика в масовій комунікації : навч. посіб. Київ : НТУУ, 2010. 144 с.

Інформаційні ресурси

1. Хоменко І. В. Еристика : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 28 с. URL : <http://pidruchniki.com/1584072024281/ritorika/eristika> (дата звернення: 15.04.20).
2. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика : навч. посіб. Київ : Вища шк., 2003. 311 с. URL: <https://studfile.net/preview/5603583/> (дата звернення: 15.04.20).